

Edvard Schønning: Et hundreårs-minne

RESTAURERES. Schønninghuset" på Hjartøya skal restaureres så vil dette også bli et minnesmerke over samfunnsbyggeren Edvard Schønning's liv og virke.

Det er i år hundre år siden en av Saltens gamle enere, Edvard Schønning, døde i 1909.

Han var da 71 år og kaptein på det nye og prektige skip «Folden», tilhørende Salten Dampskibsselskap. Det gikk på strekningen Bodø-Narvik som passasjer- og godsskip, og Edvard Schønning døde på brua da han på endt tur fra Bodø skulle ta «Folden» til kai i Narvik.

Kjøpmann Zahl

Han «falt på sin post» som en navngjeten kaptein, navigatør, og en sjøulk av de helt store. Men historien om Edvard Schønning er så mye mer. Kort fortalt kan vi si:

Edvard kom som liten gutt til kjøpmann Ellingsen på Kjerringøy og vokste opp i familien der, og seinere hos etterfølgeren kjøpmann Zahl og hans kone, Anna Elisabeth Zahl. Han var som sønn i huset og gikk en god skole på handelsstedet innen sjømannskap og ulik handelsvirksomhet. Hans store teoretiske og praktiske dyktighet gjorde at han allerede som tenåring fikk ansvarefulle oppgaver av Zahl.

Ung skipper

Han ble tidlig en meget dyktig navigatør og skipsfører, og 19 år gammel er han skipper på en av Zahls jekter, «Columbo».

Året etter ble han forfremmet til skipper på Zahls skonnert «Familiens Haab» som den gang var det største skip i Folden amt.

Han hadde som ung skipper også ansvaret for seiling av laster med sild og klippfisk til Østersjøen/Baltikum.

Hjartøya

Edvard Schønning var bare litt over tyve år da «Storgården» i amtet beliggende på Hjartøya ytterst i Foldfjorden, kommer i hans eie i 1862. En eiendom på 3.000 dekar med store områder

flat dyrkingsjord. Han gifter seg og det bygges en prektig laftet hovedbygning på gården. Den skal huse både familie og mange tjenestefolk.

Edvard Schønning utvikler Hjartøya til et sentrum for fiskemottak av store mengder sild og klippfisk som føres på egne jekter, og med et nært samarbeide med Zahl på Kjerringøy handelssted. Hjartøya får en bosetting på ca. 60 personer og blir egen skolekrets.

Modell til Benoni

Fra flere hold sies det at Knut Hamsun har Edvard Schønning som modell for Benoni da han skrev romanen «Benoni og Rosa», og når en leser den og sammenligner Benoni med Edvard Schønning's virke på Hjartøya så kan mye stemme.

Både som fartøyskipper, forretningsmann, stor noteier og bonde, beviste han sin dyktighet og rastløse skaperkraft. Midt opp i all privat virksomhet engasjerer han seg som 30-åring i den gruppe som i 1868 sto i spissen for oppstart av Salten Dampskibsselskap.

Begavelse

Han selger så «Storgården» i 1883 og familien flytter til Bodø. Fra da av og til sin død var Edvard Schønning kaptein på mange båter i Salten Dampskibsselskap. Han er også en av de første hurtigrutekapteiner som går opp leden for denne «kystens riksvei» fra Bergen og videre til Finnmark.

Etter sitt lange virke som skipper/kaptein på utallige skuter var det ikke noen uhell under hans mange ferder på sjøen. Han var en utrolig begavelse og pådriver på så mange felt, og en person vi med god grunn kan minnes når det nå er hundre år siden Edvard Schønning døde.

Seminar på Hjartøya

Den 4.juli vil «Hjartøyas Venner» ha et en dags historieseinar om Hjartøya på grendehuset i Stamsvika. En av skutene til Salten Veterantåtlag vil ta turen over sun-

SKIPPER. Edvard Schønning var bare litt over 20 år da Hjartøya ytterst i Foldfjorden, kom i hans eie i 1862. Han utviklet Hjartøya til et sentrum for fiskemottak av store mengder sild og klippfisk.

det til Hjartøya og «Schønninghuset» vil bli besøkt.

Når nå Fylkesmannen i Nordland har bestemt at «Schønninghuset» på Hjartøya skal restaureres så vil dette også bli et minnesmerke over samfunnsbyggeren Edvard Schønning's liv og virke. Samtidig vil bygget dokumentere tidligere tiders byggeskikk og stå der som et monument i det kulturlandskap det har vært en del av siden 1865. Bevaringen av «Schønninghuset» er derfor utmerket kultur- og miljøvern i kulturminneåret 2009.

Hilsen fra:
Styret i «Hjartøyas Venner».

Festlig anledning!?

Konfirmasjon *B*ryllup *Feiringer* Familietreff

Invitasjoner - Sanghefter - Bordkort - Takkekort

BI BODØ INDUSTRI AS

Tlf. 75542150
e-post: trykkeriet@bodoind.no